

Előfizetési árak.

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . 2 „ 50 „
Egy hóra . . . „ 85 „
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal.

PECSETT, Mária-u. 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével szemben,
hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó föl-
szólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PECSETT, Mária-utca 1. sz.
I. EMELET

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intéendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi fel

A nagyváradi ítélet.

Pécs, 1896. augusztus hó 18.

(*) Eppen három esztendeje volt tegnap annak, hogy a nagyváradi közönség beverte Pável Mihály görög-katholikus oláh püspöknek és több ottani oláh ügyvédnek ablakait. Konstatálni kívánjuk, hogy nem először. Kapott efféle ablakbeverések elődje, a bonvivant Olteanu is, mikor 1877-ben, a plevnai győzelem napján nem volt kivilágítva a rezidencia. Olteanu nem fordult a bírósághoz, jóllehet tizszer annyi kára volt, mint Pávelnek.

Ez az ablakbeverés pedig származott a nagy közönségnek ama meggyőződészerű hangulatából, hogy Pável püspök és egész udvara hazaáruló, amint ezt egyik alárendelt papja, Pituk Béla aradi hitoktató, fényesen és világosan kifejtette annak idején nagy port fölvert röpiratában.

Ezzel a röpirattal annak idején a legnagyobb fölháborodással foglalkozott a hazafias magyar közvélemény, mert ebben az volt elmondva, hogy Pável és papjai tervszerűleg, szomorú sikerrel üzik évek óta egyházmegyéjükben a magyar állam megrontásának munkáját.

E sorok írója, aki Pitukkal együtt növendéke volt annak a tápintézetnek, mely büszkén viseli homlokzatán a föliratot „Tenerimei Romane g. cath. Leo-

pold II. 1792.“ (A serdülő gör. kath. románoknak II. Lipót 1792.) volt alkalma még gimnázista korában megismerkedni azzal a rendszerrel, mely a magyarság gyűlöletét oltja a romlatlan ifju lelkekbe.

Ebbe az intézetbe jobbara oláh papok és dászkalok (kántor-tanító) fiait veszik föl díjmentesen, kik az intézetben teljes ellátást nyerve, nyilvános tanulói az ugyanottani főgimnáziumnak. Űres idejökben pedig nagy oláh hóbortokkal telített prefektusok és instruktorok vezetése alatt becsődítettnek valami önképzőkör-féle intézménybe, mely piros-sárga-kék (román) zászlókkal van földszítve, Mihály, Cuza és más oláh nagyságok, a többi közt Básta, Bazarád, Hóra és Kloska arcképei integetnek a falakról a római utódokra. Az intézet hirhedt fegyelemtartása következtében magyar családok is elhelyezik itt fiaikat, persze jó pénzért, akiket azután épp úgy eloláhosítanak, mint rendes növendékeiket. Oláhuul kell beszélniök, imádkozniök, énekelniök.

Már az ötvenes évek óta ez az intézet a kutforrása a magyar gyűlöletnek, itt szavalgatják a „Cantecul ginteii“ című fantazmagoriát, mely strófánként elmondja, hogy melyik nép mit csinált földi léte alatt s végül az Ur kérdezi a románt, hát te mit csináltál? „Uram — képviseltelek!“ Itt énekelgetik a Hóra nótáját, a

magyarokra szerzett gyalázatos gúnydalokat s jaj annak a magyar fiúnak, aki ellenszegül, kijár a hagyományos „dojsz-proצעse“ (12), amit annak idején Rezey Szilviusz, mint naponkénti félcipó járandóságért kinevezett virgács-ütő kiszolgáltatott azoknak a renitens unguroknak, akik nem akarták énekelni a „Hájdátz fecsor dupa minye“-t. (Jertek fiaim utánam.)

Nem egy, de azóta három generáció került ki ebből az intézetből, akik elárasztva, mint papok, tanítók, ügyvédek Bihar, Arad, Szilágy, Szathmár vármegyét, produkálták a Lukácsiukat, Corojánokat, Mangrákat, Brotékat és a többi memorandumos urakat.

Pituk ismeretes röpiratában felet sem mondotta el azoknak a szomorú dolgoknak, miket Pável véghezvitt. Utóvégre, hogy a templomból Sz. István képét kidobatta s helyébe II. Lipót arcképét tette, meg hogy a régi céh-zászlókról, melyek a templomban tartatnak, a magyar cimere helyére a kétféjű sast illesztette, nem látunk egyebet, mint szolgálai meghunyászkodást, de hogy rövid tíz év alatt 24.000 magyart eloláhosított és hogy a belényesi oláh gimnáziumot valóságos hazaárulók nevelésére berendezett bünfészekké tette, ez oly bűnét képezi, a minek a megtorlására végtelenül kevés ablakainak a beverése.

Elég az hozzá, ez a régóta ismert

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A vig Muzsa-uj hajléka.

(A budapesti vigszínházról.)

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Mióta a görög istenségek nem járnak többé a földön s a kilenc muzsa kiköltözött az Olympuson birt szellős lakásából s visszatüppent a hatalmas Jupiterrel együtt az égbe, azóta itt lenn lényegesen megváltoztak a lakásviszonyok. Mesés Olympus te, a te berkeid és ligeteid nem voltak parcellákra osztva és helyrajzi, meg betéti számokkal, tulajdoni és teherlapokkal ellátott telekkönyvbe lajstromozva! Isteneid szabadjára csatangoltak a vén Homérosz által megénekelt pindaroszi berkekben s ha bájos nimfáid a tilosba tévedtek olykor-olykor, nem alkalmaztak rájuk semmiféle mezőrendőri törvényt. Először azért, mert akkor mezőrendőri törvény nem is volt még, másodsor meg ha lett volna is, a bájos nimfák tilosba tévedése — más paragrafus alá tartozott.

De ne bolygassuk a Mythologia klasszikus pikantériáját!

A nagy Jupiter nem kalandozik többé a földön s mióta Pán-isten meghalt, azóta a Múzsák se találnak többé ingyen-szállást itt lenn, legfeljebb csak a fűzfapoéták verseiben.

Valójában úgy áll a dolog, hogy ma már a Múzsák is csak telekkönyvezett telken találnak maguknak hajlékot s minthogy Kalliopeótól kezdve Terpsihoreig mind a kilenc nagyon kényes természetű hölgyecske, nincs költségesebb valami, mint egy-egy új hajlékot teremteni a számukra.

Nem érik be egy illatos kis boudoirral, — palota kell nekik, a mely százezrekbe kerül!

Ebből az előljáró beszédből tán megsejti a nyájas tárcá-olvasó, hogy a modern színházakról akarok beszélni. Shakespeare Drury laine színháza, melyben a közönség a földön ülve élvezte a nagy britt-költő verseit s a melyben rohadt almákkal dobálták meg Juliát, ha nem jól „domborított“, a modern színházlátogató ember előtt úgy tűnik fel, mint valami képtelen mese. Manapság a legklasszikusabb shakespeare-i versek dallamos voltát, Ibsen pessimizmusát és Offenbach operettzenéjét, Sardou leleményét és Bisson csintalanságait csak úgy talájtuk élvezhetőnek, ha aranyos karikatidék támogatják páholyunk oszlopait s ha kényelmes zsölyeszékünk puha bársonnyal van kibélelve!

A modern építés talán sehol sem meríti ki úgy raffinériját és fényűzését, mint a színházakban. Manapság már nemcsak a darabot kritizáljuk meg, a melyet nézünk, hanem magát a színházat is, a melyben nézünk, s a színházba járás élvezetéhez szinte hozzátartozik, hogy a színpadi Múzsának olyan

hajlékban adózhassunk tapsainkkal, a mely a „kor színvonalán áll.“

A modern színházlátogatónak époly gyönyörűsége telik a szép színházban, mint egy jó szindarabban s szinte megkívánjuk, hogy a színházban mindezzel a kényelemmel és pompával lássuk körülveve magunkat, mely jól kiművelt izlésünk minden refinement-jének megfelelő.

S mikor az ifju magyar főváros mesés fejlődéséről beszélünk, bizonyos büszkeséggel mutatunk színházainkra is, a melyek ugy a kényelem, mint a fényűzés szempontjából is túlszarnak sok európai nagyváros színházain. Csak a bécsi A-nder Wien és Carl-Theater kényelmetlen, szűk ülőseire és megkopott nézőtereire kell gondolnunk, hogy igazi büszkeséggel töltsenek el bennünket a mi színházaink.

S nem hiába aposztrofáltam előljárójában a Múzsák helikonbeli ingyen-szállását, mert amint már megjegyeztem, a legköltségesebb passziók közé tartozik manapság a Múzsáknak hajlékot építeni.

A nemrégiben lezajlott nemzetközi hírlapíró kongresszus tartama alatt egy pár külföldi hírlapíró-kollégával végigjártam a budapesti színházakat s a nagy nemzeteknek hozzánk került toiforgatói alig birtak kifogyni a bámulatból.

Mikor ezekkel az urakkal beléptem az ujonnau épült Vigszínház nézőterére,

oláh apostol panasza ment a magyar bíróságokhoz, kártérítést kérve, valamint a tettesek megbüntetését. Nem bocsátkozhatunk a tegnapi kihirdetett ítélet fejtegetésébe, a mennyiben sérelmes az elítéltekre, el fogják mondani felelősségükben; egyben bizonyosak vagyunk, hogy a felsőbb bíróságok pártatlanul fognak ítélni és így lehetjük, hogy az igazság mindenesetre ki fog derülni és győzedelmeskedni.

Egyet azonban nem hallgathatunk el, ennek az ítélethozatalnak ugyanis azt a hátterét, ami nem a független bírói lelkiismeret, hanem a kormány szelid pressziójának rovására esik. Tény, hogy a nagyváradi törvényszékhez utasítás érkezett, hogy ezt az ügyet, mint rendkívül sürgősset, lássák el ítélettel. Három évig járta a métermázsás iratsomó a bürokratizmus különböző utvesztőit, és különös, hogy csak most, három év múlva jutott eszébe a Bánffy-kormánynak, hogy az ítéletet sürgesse.

Több vádlott, kik úgy kerültek a hinárba, mint Pilátus a krédóba, indokolt kérelmet terjesztett be a tárgyalás elnapolása iránt, a vád képviselője is hasonló értelemben nyilatkozott; de hiába, a kormánynak, mely azóta megcsinálta a többi mellé az oláh-paktumot is, és Rezeyt elhelyezte a tanfelügyelőség színekurájába, ítéletre volt szüksége.

Ennek a paktumnak az ára az a mostani gyáva meghátrálás, s nem elég az a sok engedmény, a martirok megkegyelmezése, a miktől szemforgató oláhjaink csak vérszemet kaptak, — elégtétel gyanánt bünbakul oda kellett dobni egy város köztisztelőt polgárát, aki valamikor főkortese volt Tisza Kálmánnak, de hát most 48-as, no meg egy hirlapíró, aki nem szolgálta a mostani sárp-rendszert.

Nem vagyunk azok, kik mindenben és mindenért az átkos kormányt szidják;

de ebben az esetben meglátszik Bánffy bárónak szerencsétlen keze, aki valamikor oláhfaló hírében állott a római utódok előtt. Hja, de változnak az idők, ezek az oláhok jó pénzért és engedményekért hajlandók voltak bizonyos számú mameluk beszállítására, mi gondja arra Bánffynak, hogy egy pár nyakas 48-as magyar a hűvösre kerül, — legyenek magyar martirok is, ha oláhok voltak, hisz ezeknek is meg lehet majd annak idejében, ha t. i. kelőleg megpuhultak, kegyelmezni. Ez a megpuhítási politika az, ami Bánffy fő erejét teszi, ám ő lássa, ha ez vesztét okozza.

* A helyzet. Beavatott helyről veszszük a következő érdekes politikai hírt: A fuzió a nemzetipárt és a kormánypárt között befejezett dolog, a mi Bánffy bárónak és az egész kabinetnek a lemondását fogja maga után vonni. Bánffy legutóbb Ischlben előterjesztést tett a királynak már harmadizben az országgyűlés fölösztatására, a mihez a király nem adta beleegyezését, csak abban az esetben, ha t. i. az új választásokat már nem Bánffyek intézik. Ez a királyi nyilatkozat in optima forma — elbocsátás és Bánffy b. le is vonja a konzekvenciákat. Utódja — mint egy átmeneti miniszterium vezetője — Szapáry Gyula gróf lesz, a ki a mostani kabinetből csupán Fehérváry Géza bárót köteles megtartani és Apponyiéknak két tárcát, valószínűleg a belügyit és az igazságügyit átengedni. A jövő hét folyamán a döntés okvetlenül bekövetkezik.

H i r e k.

Pécs, 1896. augusztus hó 18.

János bácsi históriája.

Nem hiszem, hogy még egy ember léteznék ez ezredéves Magyarország lakói között, aki oly nagy papucshős volna, mint az én jó János bácsim, ki különben X városban kántor.

fél méter, a proscenium közel tizennégy méter széles és 8 m. magas.

Gondoskodtak hátsó színpadról is, mely 13.5 méter széles és hét méter mély. A földszinten vannak szertárak, butorraktárak, szőlista szobák és öltözők is, továbbá kapuspáholy és gépműhely. Az elliptikus előcsarnokból alkalmas módon szolgál több szimmetrikusan alkalmazott nyílás a két két karzat és páholy lépcsőhöz.

A mezzanin magában foglalja az udvar páholyát, a melyhez külön lépcső vezet, van itt ezenfelül 19 kisebb-nagyobb páholy és néhány női öltöző.

Az első emeleten a vesztibül fölötti tér ruhatár gyanánt szolgál; a nézőteret itt is folyosó veszi körül. Van itt 217 erkélyszék, 20 páholy, igazgató, titkár, főpénztáros, dramaturg, rendező és könyvelő helyisége, próbaterem, olvasószoba és könyvtár.

A második emeleten 4 páholy, 399 ülő és 420 állóhely, fegyvertár, szabászati műterem, elnöki és titkári szoba talált elhelyezést. Az itt levő szertár egymaga negyven méter hosszú. A vesztibül fölötti elliptikus teret büffé céljaira használják föl. A nézőtérrel kétoldalt 7—7 nyílás vezet ki az aszfaltozott nyitott terraszokra, amelyek tűvész esetén jó szolgálatokat tehetnek.

A 30 zenészre számított orkeszter süllyesztett helyen van. A nézőtér hátrafelé amfiteátrálisan emelkedik; ugyanígy az összes emeletsorok, szintugy a mennyezetek is;

Hej szegény János bácsi, de sokat is kell neki még manapság is elhallgatnia sárkány forma feleségétől. És ő olyan türelmesen viseli ezt a súlyos keresztjét, hogy igazán megesik rajta az érzékenyebb ember szíve. Reggeltől estig örökösen otthon kell ülnie, sehova sem mehet szabadon, minden-hova elkiséri hű hitves társa és az uton is örökösen szidja, ha talán nem tesz kedvére valamit.

Pedig volt idő, amikor János bácsink is kirugott a hámból de még hogyan! ? Persze akkor még nem volt a nyakán kedves (?) banyája. Ha néha eszébe jut áldott legény kora, mindannyiszor sirásra facsarodik szegény szíve és egy vastag könnycseppet kénytelen szétmorzsolni meggyengült szemében. Sajnalatra méltó is szegény János bácsi!

Isten kegyelméből most már a 60. esztendő gázolja, hű Sárája se fiatalabb sokkal nálánál. A féltékenység ördöge mégis befészkelte magát a hű Sára öreg szívébe és öreg férjeurát még a 15 éves lánykáktól is féltékenyen őrzi. Argus szemével mindent észre vesz. Ha szegény János bácsi olyan szerencsétlen, hogy valamelyik fehérszemély — akár öreg, akár fiatal mindegy — rá találja vetni kíváncsi tekintetét, hogy talán pék forma termetén elbámuljon, no hiszen van akkor hadd el hadd!

— Mert te már nem szeretsz engem — mondja a feleség.

— Azért kacsintgatsz azokra a . . . majd mit mondtam kikre.

— De hiszen én nem . . . — akarja mondani János bácsi, de közbe vág gyorsan kerepelve Sára:

— Csak hallgass, jól láttam én, amikor szembe néztetek, de hát minek is vettél el engemet, hagyta volna otthon, hanem akkor jó volt a pénz ugy-e, amit hoztam?, te azóta elpazaltad, hova tetted? Most azután én nem kellek neked, mások kellenének, szégyeld magadat, pfuj vén csont!, hanem tudom Istenem kikaparom a szemeidet, a tiedet is, meg azét is a sz . . . ét, csak próbálj még egyszer kacsintgatni velem.

Szégyen, gyalázat, hogy ilyenek is megtörténhetnek; mikor én még leány voltam — pedig szép leány voltam — nem mertem még föl sem nézni, mindig a földre néztem, de

ez újítást optikai és akusztikai szempontok indokolják.

A hátsó színpad mögött dobogó szolgál oly célra, hogy lovak, kocsik a színpadra legyenek szállíthatók.

Az alagsorban van a központi fűtő és szellőző berendezés; egy óriási elektromos pulzator óránként 60.000 köbméter friss levegőt hajt az alagsorban elhelyezett keverő kamrába; innen a nézőtér földszinti padozatának nyílásához és a színház összes helyiségeihez közlekednek csatornák. Az alagsorban vannak továbbá nagy butorraktárak, gépezetek, süllyesztők.

A színház belsejében mindenütt aranyozott stukkómunkával találkozunk; különösen szép a proscenium nyílásnak díszesen tagozott és aranyozott széles kerete. A nézőtér mennyezetét ugyancsak érdekes stukkómű díszíti, amely egybeolvadni látszik (az orpheum nézőteréhez hasonlóan) a mennyezetfeszmenyvel, mely utóbbi Krenner Viktornak, Lotz tanár tehetséges tanítványának alkotása, míg a stukkódísz Friedl szobrász műve. A mennyezetet Gaál József, Jókai Mór és Szigligeti Ede öröknevű íróinknak géniusok által tartott arcképei láthatók. Az épület külsején vigjáték irodalmunk másik két jelesének, Csiky Gergely és Kisfaludy Károlynak óriási méretű mellszobrai helyezték el a főhomlokzat jobb- és baloldali kőrmélyedésébe. Az orpheum belsejének pom-

egyikőjük (egy angol világiapnak a színházi kritikusa) így szól:

— Ez egyike a világ legszebb színházainak!

S önkénytelenül hozzátette:

— Meghajlok a magyar kultúra előtt!

Az angol kolléga, aki melleleg megjegyezve nagyon jó humoru ember volt, aztán egy kis értekezést rögtönzött arról a témáról, hogy a modern kultúra fokmérője nem többé a szappanfogyasztás, hanem a színház s ezzel az aperçu-vel fejezte be értekezését:

— Egy nemzet tiz milliárd kiló illatos szappant fogyaszthat el, de kulturájának a fokát abból fogom megítélni, hogy milyenek a színházai. A Víg-színház a magyar nemzetet a legelső rangu kulturnépek közé emeli!

S a vig Múzsának legújabb Lipót-köruti hajléka teljes-tökéletesen megérdemli ezt a bókot. Csak egy pillantást kell vetni ebbe a színházba, hogy az ember meggyőződjék a felől, hogy a modern színházépítés technikája a legnagyobb tökéletességre emelkedett ennek a múzsahajléknak a felépítésénél. A kétezer-háromszáz négyszög méter területen álló épület külsejéről nem is gyanítaná az ember, hogy a nézőtér milyen impozáns nagyságu, színpada és összes helyiségei milyen tágasak. A Víg-színház színpada a legnagyobb a budapesti színházak közt s nézőtere csak valamivel áll az Operáé mögött. A tulajdon képeni színpad 24 méter, mélysége 12 és

most már, uram fia, alighogy kilépnek a tőjásból, mindjárt a legényre vetik a szemüket, de ha még ezt tennék, de nem, hanem ilyen öreg mint a te csuf pofád, az is tetszik nekik. El is fog veszni már a világ nem sokára, itt van ni, mindig esik az eső, meg a jég, oda lesz minden, de bárcsak jönne valami csoda, a ki megszabadítana, elvinne téged is, meg azokat a rimákat is.

— Az ám a te bolond eszedet — morgja János bácsi, de úgy, hogy vipera felesége nem hallhatja, mert most egy lélegzetet vesz és még hangosabban kezdi rá gyorsan pörgő nyelvvel.

— Eljőnek a cudarok a templomba is, de nem ám azért, hogy ott imádkozzanak, de hogy is, hanem mindig a koruson van a szemük, akkor is téged szeretnének látni, mert jól tudják, hogy te orgonálsz. Főlpipe-rezik, kifestik magukat, olyanok, mint valami fababák, osztá' oda állnak az oltár elé, de egyiknek sincs a szeme az imádságos könyvben, hanem mindig másutt jár a szemük, meg az eszük.

— Hát, ha te imádkozol, akkor hogyan látod azt? — kockáztatja meg János bácsi.

— Hallgass, az nem a te gondod — rival rá Sára — na itt van ni, még felesel is velem, nemhogy hallgatna a szemtelen, hanem még beszélni is mer; 'isze csak próbálj még egy szót szólni, úgy a fejedhez vágom ezt a kötést, hogy mindjárt kiugrik a szemed, asztá' majd nem nézhetsz azokra a csipásokra, de bárcsak vakulná meg, mikor feleséged helyett másra nézel stb. stb.

Szegény János bácsi már szuszogni sem mer, nehogy azt higgye a felesége, hogy elmentmond, mert még nem jó vége lenne a dolognak. Már tudja az öreg, hogy ha nem szól közbe, akkor úgy két óra múlva el szokott mulni a zivatar, de neki azután csak azért kell imádkoznia, hogy valamikép' rá ne nézzen valami asszonyi állat, mert akkor oda van megint a csend és béke. Azért, ha az utcán mennek, neki mindig fönt kell tartani az esernyőjét akár esik az eső, akár nem; akár süt a nap, akár nem — mindegy, nehogy az Isten szerelmeért valaki rátaláljon tekinteni a fehér cselédek közül. Ha az asszony el megy hazuról és az öreg otthon

pás színhatása ismétlődni fog a Vigszínház nézőterében, melyet ugyancsak fehér falsíkon díszkrét aranyozás és a háttérben vörös atlasz drapéria fog elénkíteni.

A büffeket, cukrászda- és egyéb helyiségeket gazdag, bronz-színtű selyemdraperiák és igen szép butorok ékesítik. A XIV. Lajos korabeli butorzat teljesen elfűt a színházi butorok ismert sablonjától. Fodor Mihály utódai, akik annak idején a népszínház berendezését is készítették, ugyancsak kitétek magukért, amint azt a díszítő és kárpitos munkáknak immár készen álló részéből meg lehet látni.

A főcsillár a kívülről látható lanterna belsejébe teljesen fölvonható, úgy hogy a másodemeleti nézőközönségnek nincs utjában. E csilláron kívül a páholyok mellvédjein és a falakon nagy számmal helyeztek el világító testeket.

A színház biztonsága tekintetében a legmesszebb menő intézkedéseket tették meg. Az épületben elhelyezett tűzvédelmi eszközökkel alkalmas tűzjelző villamos csöngőgöngyökkel értesítik a netaláni veszedelemről. A nézőteret a színpadtól szépen megfestett vasfüggöny választja el. A terrászok, a jól szellőző és nappal is világos körfolyosók hozzájárulnak a színház teljes biztonságához.

Ilyen fényes hajlékot kapott a vig Múza a lipótköruti, negyedik magyar színházban és semmi kétségem benne, hogy Euterpe kisasszony, ha visszaállítaná régi lakását Helikon hegyén, köszönettel visszautasítaná és azt mondaná:

— Merci, megmaradok a budapesti Vigszínházban! Márkus József.

maradt, úgy a gondos feleség az ajtókat mind jól bezárja, nehogy valaki háborgassa kedves férje urát, no meg, hogy ő se jöhessen ki valahogyan. Szegény János bácsi rosszabb a rabnál.

Ha úgy jól kibeszélheti magát valakivel, nem szűnik meg panasszkodni, és ha nőtlen az akivel beszél, sirva kéri és lelkére kéri, hogy: „édes fiam csak meg ne házasodj; látod én is megházasodtam, de az Isten megvert az asszonnyal; vagy ha már megakarsz házasodni, akkor előbb próbáld ki az asszonyt, nehogy úgy járj, mint az én szegény öreg fejem és ilyenkor megerednek a jó öreg könyvei és sir, sir, siratja boldog legénykorát, ahelyett, hogy megfogadná azt a jó tanácsot, hogy az asszony verve jó.

Magyar-Bors.

Napirend 1896. augusztus 19-én.

Naptár: szerda. aug. 19. — Róm. kath.: Lajos püspök. — Prot.: Szobald. — Görög-kel. (aug. 7.) Doméc. — Zsidó: Elul 10. — Nap két 4 óra 46 perckor; nyugati: 6 óra 47 perckor. — Hold két délután 5 óra 6 perckor; nyugati délnél.

Időjárás: hőmérséklet 14 Celsius fok meleg, légnomás 749 Kilitás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: változó felhőzet hűvös idő, helyenkint esapadék várható.

Kaszinói est a Pécsi Nemzeti Kaszinóban este 8 órakor.

(A király hatvanhat éves.)

Öfelsége 66 ik születésnapját méltó pompával ülte meg Pécsvárosa. A középületek lobogódiszt öltöttek és a 44-ik gyalogezred zene kara már a kora reggeli órákban harsány zeneszóval járta be a város utcáit. Reggel 8 órakor a budai külvárosi gyakorlóterén felállított sátorban tábori mise volt, melyre kivonult az egész pécsi helyőrség, összesen 8 zászlóalj, csákójuk mellett a hagyományos cser-lombbai. A szolgálaton kívüli tisztek, a válogatott közönség, köztük Kardos Kálmán főispán diszmagyarban, a sátor körül csoportosultak, és kezdetét vette a mise, melyet Magenheim József belvárosi plébános celebrált. Mise alatt a zenekar Haydn gyönyörű egyházi dallamait játszotta és a hadrendekbe osztott legénység háromszor sor tüzet adott. Mise végével a csapatok Hornstein ezredes vezénylete alatt elléptettek Schlippenbach István gróf vezérőrnagy előtt. — A székesegyházban 9 órakor volt az ünnepélyes hivatalos isteni tisztelet, melyet Troll Ferenc püspöki helynök celebrált fényes segédlettel. A szentély padsoarait az összes pécsi hivatalok képviselői töltötték meg, míg az alsó padokat a nagy közönség. Délben a kaszinó éttermében volt a tisztikar által rendezett ebéd, melyen a polgári hatóságok képviselői, köztük Kardos Kálmán főispán is részt vett.

A pécsi izr. hitközség imaházában dél előtt 11 órakor ünnepélyes istentisztelettel ünnepelték meg a király születésnapját. Az istentisztelet kezdetül az énekkar elénekelt a „Himnusz“-t; utána a királyért imát énekelt szívhez szóló hangon. Perls Ármán dr. főrabbi lépett ekkor a szószékre s hatalmas lendületű, erős szónoki hévtől és hazafias érzéstől áthatott ünnepi beszédet mondott, megemlékezőn benne a magyar nemzet ezeréves fennállásáról és előhaladásáról. A nagy hatást keltett ünnepi szónoklat után az énekkar a „Szózat“ eléneklésével fejezte be a szép ünnepséget.

A vidéken mindenütt ünnepélyes istentiszteletekkel ünnepelték meg a király születésnapját. Mohácson reggel fél 8 órakor a külvárosi róm. kath. plébániatemplomban, délelőtt 9 órakor a belvárosi róm. kath. templomban, 10 órakor pedig az izraelita templomban voltak hálaadó istentiszteletek. Kaposvárott tábori mise volt a honvédtéren s az ev. reform. és az izraelita templomokban is tartottak hálaadó istentiszteleteket.

— (Kaszinói estély.) A pécsi Nemzeti Kaszinó holnap (szerdán) tartja harmadik kaszinói estélyét saját palotájában. A kaszinó ez estélyen kívül még csak egy estélyt tart ez évadban, szeptember 2-án.

— (Jubiláló plébános.) Ujvári apátplébános mult szombaton tartotta meg áldozó papságának 25 éves jubileumát. Az apátot a kaposvári iparos közönség jubileuma előestéjén fáklyásmenettel üdvözölte. Az intelligencia körében még a fáklyásmenetet megelőző órákban se tudtak a készülő óvációról s este 9 óra tájon már 3000 embernél több lepte el a templomteret s várta a fáklyás menet érkezését. A menet élén Garay bandája húzta az indulót s miután az a plébánia kapuja előtt elhelyezkedett s az ünnepeltet is értesítették az őt illető óvációról, Ujvári apáthoz egy fiatal iparos intézett rövid üdvözlő beszédet, melyre az apát lelkes hangon válaszolt, a népet vallásosságra és hazafiságra buzdítván. Az éljenzés lecsillapultával a kaposvári dalárda adott elő igen jól néhány énekdarabot, mire a fáklyákat eloltották s a közönség a Rákócy induló hangjai közben folyton éljenzve oszlott szét. Szombaton a kaposvári templom véd-szentjének ünnepén bucsu volt, mely ezuttal az apát jubilaris ünneplésével volt összekötve. Ujváry apátot barátai és tisztelői nagyon sokan üdvözölték.

— (Kitüntetett dalárda.) Az országos dalünnepély versenyzői közt a szegvárdi dalárda kitüntető oklevelet nyert.

— (Kinevezés.) A pénzügyminiszter Fekete Ernő, igazolványos kezelő őrmestert a kaposvári pénzügyigazgatósághoz pénzügyi irodatiszté ideiglenes minőségben kinevezte.

— (Uj ovodák Mohácson.) Mohácson vasárnap tartották a két új községi ovoda ünnepélyes felavatását. Sepatz bíró megnyitó szavai után Margittay ügyvéd ünnepi beszédet mondott, a dalárdák pedig hazafias dalokat énekeltek.

— (Az új barcsi járás) felállításának e hó 16-án tartott ünnepélyéről lapunk tudósítója következőkben számol be: Kora reggel már lobogódiszt öltött városunk, mindenfelé meglátszott, hogy ma nagy ünnep készül. A reggeli vonattal Valkó Gyula körjegyző teljesen magyar díszben, Stern Adolf, Deutsch Izidor, Dorner Samu és Schmidt Fülöp helybeli megyei bizottsági tagok az érkező főbíró elé mentek Darányig. Már 10 órakor sok százra menő néptömeg lepte el a vasuti indóház egész környékét. Pontban 11 órakor érkezett a pécsi vonat és ezzel a barcsi járásban megválasztott főbíró Fenyőssy Ödön. Az érkező főbíró a várakozó közönség nagy éljenzéssel fogadta, mire Krisz Ferenc községi bíró rövid szavakban üdvözölte Barcs község nevében új főbíráját. Fenyőssy nagyon megköszönte a szívélyes és föltötte díszes fogadtatását és rövid beszédében kiemelte, hogy már mint a szigetvári járás volt főbírája is mindig előszeretettel vezette Barcs ügyeit és most, miután a sors úgy hozta magával, hogy a felállított járás őt választotta fejévé, kétzeres örömmel fogja Barcsnak és a hozzá csatolt községek érdekeit védeni és képviselni. Hogy beszédét lelkes éljenzéssel fogadták, az nagyon természetes. Ezután megindult a menet, mely körülbelül 80 fogatból

állott, Barcsra. A város közepén a templom-téren díszkaput emeltek a főbíró tiszteletére; itt kiszállott az egész menet és dr. Piszár helybeli ügyvéd Fenyőssyt újlag a barcsi polgárság és a környék nevében nagyon szép esabásu beszédben üdvözölte új állásában, mire a főbíró könyekig meghatva, válaszában ismét csak kiemelte, hogy milyen örömmel jött körünkbe és hogy mindenkor azon lesz, miszerint a várakozásoknak és a belé helyezett bizalomnak mind hivatalilag, mind társadalmilag teljesen megfeleljen. Ehhez Isten segítségét kérve, telkes éljenzések között elhagyá helyét. Innét azután telkes éljenzések között egyenesen hivatalába ment, a hol az egyes küldöttségeket és testületeket következő sorrendben fogadá: 1. Az összes 25 közigazgatásilag Barcsához csatolt községek előjáróit. 2. A jegyzői kart Valkó Gyula barcsi körjegyző vezetése mellett. 3. A barcsi róm. kath. hitközség képviselő testületét Siffer Antal plébános vezetése mellett. 4. Az izr. hitközség előjáróságát Dorner Samu vezetése mellett. 5. A tanyai kart Körmeny József vezetése mellett, az orvosi kart dr. Kronberger Adolf vezetése alatt, a magy. kir. posta és távirat tiszti karát Buzás Lajos postafőnök vezetése mellett stb., kik mindnyájan a főbíró szívélyesen üdvözölték. Ez a tisztelgés k. d. u. 2 óráig tartott, minek végeztével a bankettre indultak. A banketten résztvettek 120-an. Az első felköszöntőt Fenyőssy Ödön mondotta a királyra. Utána Begedi esperes plébános éltette Percel Dezső belügyminisztert — beszéltek még dr. Piszár Antal, Spur István stben. Este folytatólag tánc volt és csak a reggeli harangzó vetett véget az igazi kedélyes és fesztelen mulatságnak. A főbíró hivatalos beiktatása e hó 19-én lesz Maar Gyula alapán jelenlétében.

— **Pályázatok.** A pécsi pénzügyigazgatásnál pénzügyőri szemlési állás aárdai szobivatalnál sóhordári állás van üresedésben. Az elsőre a pályázati kérvények két hét alatt, a másodikra nyolc hét alatt adandók be a pécsi pénzügyigazgatósághoz.

— **Megpattant a lábán az ér.** Tegnap este 10 óra tájban jelentették a rendőrségnek, hogy a Tettye-dűlőben egy préhásban szolgáló cselédleány halálán van. A leánynak semmi baja sem volt; egészséges kinézésű, életerős fiatal leány s egész nap jól érezte magát. Épen le akart az este fekdüni, mikor egyszerre rosszul lett és a lábában heves fájást érzett. A másik pillanatban már a lábán egy ér vérzeni kezdett s úgy bugyogott ki rajta a friss, piros vér, mintha az ért átvágták volna. A leány már eszméletlen kívül volt, mikor a rendőrség révén orvosi segélyhez jutott s úgy, hogy be lett kötözve a lábán megpattant ér. Be szállították a városi kórházba, a hol ápolás alá vették ugyan, de életbenmaradásához kevés remény van.

— **Gasdátlan lovak.** Ünnepek utáni borkösi állapot lehet oka annak a körülménynek, hogy a városháza istállójában mára két gasdátlan lónak is kellett helyet adni. Az egyiket tegnap este találta egy rendőr a pálya utcán csatangolva, a másikat a Kossuth utcából vezette be a városházára egy utcaseprő ma reggel. Mind a két gasdátlan lovat a városi istállóban tartják, míg gasdáik értők nem mennek.

— **(A szabad gasdálkodás visszaélései.)** Kaufmann Ernő dr. szabolcsi községi képviselő és földbirtokos egy hosszú panasz levelet nyújtott be a pécsi szolgabírói járás főbírájához, melyben a szabad gasdálkodás visszaélései ellen kér orvoslást. Mint a panaszos mondja, a szabolcsi gasdák körében még mindig divik a szabad gasdálkodás s ennek kárát a birtokosok tapasztalják a legulyosabban. A szabad gasdálkodás a szabad legeltetésben nyilvánul s ezt különösen ünnepnapokon olyképp prak-

tizálja a szabolcsi nép, hogy kiveri jószágait a szántóföldekre s ott hagyja minden őrizet nélkül. Ennek következménye aztán az, hogy a learatott gabonát a jószágok szépen megdézsmálják s nem egy gazda hült helyét találja asztagjainak. Maga a község eljárásága annyira képtelen a szabad legeltetés ellenőrzésére hogy, a napokban is a mezőrt azzal küldte a panaszoshoz, hogy „hordassa el az asztagjait a szántóföldről, ha azt akarja, hogy azokból jusson valami a csűrökbe is.“ A csendőrség szintén nem tesz semmit ez ázsiai állapot megszüntetésére s a szabad gasdálkodás visszaéléseinek nagy kárát mindaddig fogják a szabolcsi birtokosok érezni — míg csak a hatóság erélyes fellépéssel meg nem akadályozza azt.

— **(Megskalpozott leány.)** Könnyen halálossá válható szerencsétlenség történt ma délelőtt féltizenegy órakor a Kigyó-utca elején levő Spitzer-féle kaptafagyárban. A gyárban alkalmazva levő egyik munkásleány saját vigyázatlansága folytán lett áldozata a szerencsétlenségnek. A leány ugyanis, kit Csillag Mariának hívnak, a gyárban egyik gép mellett állva a fejét kötötte be fejkendővel s eközben nem vigyázott a sebesen forgó gépkerékre, melyhez olyan közel jutott, hogy a kerék elkapta kendőjét és leeresztve volt haját s a másik pillanatban már az egész fejbőrét leszakította a szerencsétlen teremtesnek. A gépet szerencsére azonnal megállították s az eszméletét vesztett leány teste nem került a kerék alá. A szerencsétlenség színhelyére rögtön behívták az épen az abban utcában benjárt Tolnai Vilmos dr. orvost, ki a leánynak az első orvosi segélyt nyújtotta s megskalpozott fejét kötéssel ellátta. Aztán hazaszállították szülei lakására a szerencsétlen leányt, kinek állapota már délben olyan veszélyesre fordult, hogy szülei lakásáról, a Barátur-környék 31. szám alatti házból, a kórházba kellett szállítani. Anyja és két nővére — kiknek egyedüli kenyérkeresője volt a szerencsétlen leány — sirva kísérték a kórházba, hol az orvosok azonnal megvizsgálták és kijelentették, hogy súlyos sérülései folytán hosszas kinokat fog kiállani. Életbenmaradásához csak az esetben van remény, ha agyrázkódást nem szenvedett a szörnyű baleset következtében. A szép, magastermetű, tizenkilencéves leánynak remekszép, hosszú haja volt s ez okozta szerencsétlenségét is. Haját bontogatta akkor is, mikor a gép mellett állva a szerencsétlenség érte. A gépkerék transmissió szíjja elkapta hosszú haját és lerántotta vállaitól kezdve egész szemöldökéig a fejbőrét úgy, hogy fülei is bőr nélkül maradtak. A szerencsétlen leány — ha talán életben maradna is — örök nyomorultja lesz az őt ért végzetes szerencsétlenségnek.

— **(Esküvő.)** Beierlein János hosszuhetényi körjegyző leánya, Katica ma délután 3 órakor kelt egybe Bálint István sádsi körjegyzővel. A polgári kötést, minthogy az örömapa maga is anyakönyvvezető, az ez alkalomra Hosszuhetényre kituzott Wániss Sándor központi főszolgabíró eszközölte, a mit nyomban követett az egyházi esküvő. Az esküvőn nagy vendégkoszoru vőn részt, valamint az azt követő lakomán is.

— **(Kórházunk dícsérete.)** Ma délelőtt érkeztek Pécsre dr. Lechner Ernő, Mosonmelye tiszti főorvosa és Klein Dávid kir. mérnök, a kik Mosonmelye részéről, a hol 70 ágyra akarnak kórházat berendezni, tanulmányuttra küldettek ki. Nevezettek Chyzer Kornél dr. belügyi osztály tanácsos ama szavaira jöttek hozzánk, hogy „ha minta-kórházat akarnak látni — ugyanmond Chyzer — menjenek Pécsre.“ Sorra megtekintettek mindent, a legkisebb megfigyelni valót se hanyagolták el, szorgalmasan jegyezgettek a két óránál tovább tartó

szemle alatt és azzal a nyilvánított meggyőződéssel távoztak el tőlünk, hogy ilyen valóban modern és komforttal berendezett kórházat még gondolatban sem képzeltek el maguknak, annyira meglepte őket a ragyogó tisztaság, csín, rend és mintaszerű kezelés, hogy bár szeretnék, ha otthonukban is hasonló intézmény létesülne, de megelégednek a felével is.

— **(Adakozás.)** A havihegyi kókeresztre adakozott Simonffy Jánosné, orsz. gyűl. képviselő neje 2 frtot.

— **(Kutba fulladt.)** A keceli szőlőhegyen egy ember teheneit akarta megitatni s a káva nélküli mély kutból vizet húzott nekik szombaton este 8 óra tájon. Ünneplévén, az illető tehenes fekete ünneplő ruhát öltött — így állítják a szemtanúk — melyben tehenei nem ismertek rá, tehát megöklétek s a kutba bele taszigálták. Az esetnek néhány asszony szemtanuja volt, kik azonnal segítségért futottak. Jó idő telt bele, míg férfiak érkeztek kötéssel és vasmacskával a helyszínére, de a mély kutba egyik se mert leereszkedni. Végre egy honvéd-káplár késznek nyilatkozott a leszállásra s a kurázsia hadfi rövid idő alatt ki is emelte a mély kutból a beleesett ember — holttestét. A szerencsétlenség azzal nagyobb, hogy az elhunyt csak nem rég halt el felesége s most négy apró árva teljesen gondviselő nélkül maradt.

— **(Hol vegyünk gombát.)** A gombaidény beálltával e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét, hogy gombát csak a piacon, a városháza előtti téren áruló gombáruktól vegyen s ne házaló gombásoktól, a kiknek árúja mérges is lehet. Rendőrségünk a piacon árult gombákat szigorúan felülvizsgálja minden alkalommal s így lehetett elérni azt is, hogy városunkban már közel egy év óta nem fordult elő gombamérgezési eset.

— **(Köszl állapota.)** A július hó 30 diki borzasztó katasztrófa után immár nemsokára három hét mulik el. A felrobbant kereskedés tulajdonosának, Köszl Jánosnak állapota iránt — könnyen érthető okokból — mindekkoráig nagy volt az érdeklődés. Köszl súlyos kinokon is ment keresztül; hogy sebesülései első stádiumának veszélyén tulesett, akkor meg — mint irtuk is — tüdőgyuladást kapott s hire járt annak is, hogy egy önkívületi pillanatában ki akart ugrani kórházi szobája ablakán. Persze, ez csak légből kapott história volt s egyedül a tüdőgyuladás lefolyását tartották még az orvosok Köszlre nézve veszélyesnek. Mint értesülünk, a betegség lefolyása igen szelid természetű volt s ma már Köszl János tul van minden veszélyen s normális gyógyulása napról napra jobban várható.

— **(Kerékpár-kirándulást)** rendez Zomborba csütörtökön, f. hó 20-án a Pécsi Polgári Kerékpáros Egyesület és értesíti az egyesületi tagokat, kik a kirándulásra résztvenni szándékoznak, hogy a kirándulók a mondott napon reggel 4 órakor gyülekeznek az egyesületi helyiségben és ugyanonnét pontban 1/5 órakor indulnak Walla Ferenc I. adó menetparancsnok vezetése alatt. A résztvevők kéretnek az egyesületi egyenruhában, fékkal és lámpával felszerelt géppel megjelenni. Délután 1/2 órakor gyülekezik és 2 órakor indul szintén az egyesületi helyiségből egy második csoport ifju Dömel Nándor II-dik menetparancsnok vezetése alatt. Ez a második csoport Szederkény, esetleg Mohácsig megy a reggel kirándulók elé, honnét azután együtt térnek haza. Ezek folytán a kirándulások folytán a hetenkint csütörtökön szokásos társasestély e héten elmarad.

— **(Messe ment becsukatni magát.)** Baccalai Sándor szegzárdi illetőségű péksegéd, Petőfi város⁴-ban sütötte legutóbb a káffiket és zsömléket,

szép kicsinyre, szép pirosra. S bár ezzel a foglalkozással agyonütötte az éjszakáit, egy alkalommal bucsut mondott a teknőnek, s elment jóféle homoki sillerrel megöntözni a torkát. A homoki siller azonban csufosan a torkára forrt, mert alaposan lerészegedett tőle s ilyen állapotban a Pável püspök elleni tüntetők közé képzelte magát s egy uri ház ablakait sorba beverte. Ezért aztán elfogták a rendőrök s most hűvösön hűsöl a homoki siller áldozatává lett péklegény, a ki Szegzárdról ugyancsak messze ment, hogy becsukassa magát. Pedig ennyi fáradással elérhette volna ugyanest a szülővárosában is!

— **(Véres bucsu.)** A Garéban nagybaldogasszony napján évente tartatni szokott bucsu az idén kétféle nevezetességre is lett szert. Az egyik az volt, hogy Vajay István országos képviselő e napon beszámoló beszédet akart tartani a garéiak előtt, de egy közlök odaszólt neki: „Ma bucsu van, tisztelendő ur; ne rontsa el a napunkat, menjen inkább haza” — s a beszámolóban ez a mondás volt az egyetlen feljegyzésre érdemes. A másik nevezetessége a bucsunak az, hogy öt notórius verekedő hírében álló garéi legény úgy összeszurkált egy vaskapuztai fiatalembert, hogy az most élethalál közt lebeg. Az öt verekedő, névszerint László Lajos, Zsoldos János, Soós János, Szabó János és Szabó Ferenc, az esteli multság hevében verekedést kezdtek. A verekedés közben Szabó Ferenc fejét az ellenpártból valaki egy bottal beütötte s a vér láttára a legények megbőszülve vetették magukat arra, kit legközelebb találtak s kést rántva elő, csakhamar egyedül maradtak a csataterén. Ott feküdt összeszurkálva az áldozat, a tulajdonképen büntelen, a verekedésbe csak szóval befolyt legény, a kit

bántalmazói még csak névleg sem ismertek. Az egerági csendőrök nyomában kézrekerítette a tetteseket, az összeszurkált legényt pedig bevitték Siklóra s most ott ápolják a kórházban. A véres bucsuról jelentést a pécsi szolgabíróságnak Farkas József, garéi körjegyző tett s e jelentésben érdekes adatok vannak felsorolva a véres bucsu hőseit illetőleg. László Lajos már a tavalyi bucsu alkalmával provokált egy véres verekedést s azonkívül a saját testvérbátyjára rálőtt egy alkalommal. Magát a körjegyzőt is megtámadta egyszer hivatalos helyiségében s ott szóbeli bántalmakkal illette. Szabó János és Szabó Ferenc szintén rémei a kocsmáknak s verekedésért a pécsi járásbíróság egy alkalommal már 7—7 napi fogsággal büntette őket. Soós János pedig a törvényszék előtt is állt már s félévi börtönt kapott szintén holmi kocsmái hősködés miatt. A véres bucsu hősei közül egyedül Zsoldos János nem volt még ilyen verekedésbe keveredve, de most ő is — társaival egyetemben — az ügyészséghez kerül.

— **(Egy országos műemlék restaurálása.)** A keszthelyi szép művészeti templom dr. Dunst Ferenc apát buzgólkodása folytán gyökeres restauráláson men át. Az újjáalakítás költségeihez Vaszary Kolos biboros hercegprimás, Keszthely város szülöttje, gróf Festetics Tasziló, báró Hornig Károly veszprémi püspök, dr. Kunc Adolf csornai prépost és Keszthely város közönsége járult. Rövid pár hét múlva teljesen elkészül a valóban szép templom, mely a maga nemében ritkítja párját. Az újjáalakított templomot Vaszary Kolos hercegprimás fogja felszentelni szeptember 8-án. Kisasszony napján. A biboros hercegprimást szülővárosa nagy ünnepélyességekkel készül fogadni

— **(Borrá változott aranygyűrű.)** Egy vasárnap esti házibálon nagy kár érte Felg Jácinta szobaleányt. Elvesztette az arany gyűrűjét az ujjáról s a gyűrű, dacára, hogy tűvé tették érte az egész házat, nem került meg. Ma astán kitudódott, hogy bajos is lett volna a gyűrűnek megkerülnie, mikor az — borrá változott. A házibálon résztvett ugyanis két suhanclegény is, a kik a gyűrűt megtalálták s zsebreágván, elmentek a bálból s egy közeli kocsmában elszálogosítván, az árából alaposan beboroztak. Épen a bálból való távozásuk keltette fel ellenük a gyanút s ez alapon a vizsgálat ki is derítette bűnösségüket. Most a börtönben török fejüket a gyűrűnek borrá változása fölött.

— **(A földművesek fegyvergyakorlata.)** Megirtuk, hogy a közös hadügyminiszter a múlt hó végén rendeletet bocsájtott ki, melyben meggyarja a csapattest parancsnokságoknak, hogy a két évet szolgált katonák tartós szabadságolásánál azokat a katonákat, kik besoroztatásuk előtt földműveléssel foglalkoztak, előnyben részesítsék. Most, mint értesülünk, a honvédelmi miniszter rendeli el, hogy mindama tartalékos katonákat, kik földműveléssel és gazdálkodással foglalkoznak, ezután ne tavasszal vagy nyáron, a legtöbb munka ideje alatt, hanem őszszel hívják be fegyvergyakorlatra.

— **(A fegyvergyakorlatok elhalasztása.)** A tartalékos tisztok, tiszteltesek és hadapródokon tudvalevőleg gyakran megesik, hogy fegyvergyakorlatra való behívásukkor az illető csapattesttől bizonyos okokból a gyakorlat elhalasztását kérik. Az idén az eddiginél is nagyobb számban érkezvén ilyen kérvények az egyes csapattestekhez, több csapattest parancsnoksága kérdést intézett a hadügyminiszteriumhoz a kér-

XVI.

Elmult a tavasz . . . Ugorjunk át néhány hónapot, hogy elbeszélésünknek hamarabb végére érjünk. Nem fog érte megharagudni, ha megkurtítjuk.

Mi újat mondhatnék önnek, a mi az elmúlt 4—5 hónap alatt történt? Hogy a két fiatal szerette egy más a nélkül, hogy egymásnak megmondta volna? Ezt ugyanis tudja, valamint azt is, ha nem szóltak is, de érezték. Beszélgetésüknek egy-egy szellemes fordulata ramutatott erre az áldott szóra s mindent megértetett velük, a mit tudni akartak. S astán nem voltak-e ott a hatalmas ágyúütegek, a hősök és mély pillantások, hogy azt kiegészítsék, a mit az ajkak nem mondtak?

Ez alatt közelebről megismerkedtem Casellivel. Szegény papnövendék voltam, a ki nem született papnak; most meg vagyok helyzetemmel elégedve, de akkor! . . . ha tudta volna! . . . Bizonyos eszmék forogtak agyamban, melyek még most is befolyást gyakorolnak gondolkodásom módjára, a mi nem illik mindig össze egyházi hivatással. De az urnak kegyelme hatalmas! . . .

Csak annyit akartam megértésül felhozni, hogy akkor a gondolatok bizonyos közössége tett Caselli barátjává, s hogy azt az időt, melyet nem szentelt a Villa Cervia kastélynak, velem tölté. Így sokat meg-

Mint mondtam, a gróf szabadelvűnek szerette magát feltüntetni s nyíltan sohasem kérkedett nemesiségével.

Az encyclopediát az édig magasztalta, gyakran idézett Voltaire művéből, de Rousseau-éből nem, mert ezt kötni való bolondnak hívta.

Cecilia pedig, az ártatlan teremtes, gondtalanul engedte magát az érzelmek ujdonsága felé ragadtatni a nélkül, hogy a következményeket megfontolta volna. Az ifju gyakran s bizonyára a legtisztább szándéktól vezéreltetve járt a kastélyba, de szerelmében elvakulva, nem nézte az áthághatatlan akadályt, mely az ő és Cecilia társadalmi állása között emelkedett.

Tehát majdnem mindig ott volt; vasárnaponként orgonászott s azután az egész napot a kastélyban töltötte. A hét többi napjain csak esténként járt el szorgozni s a grófnővel a zenéről vitatkozni, míg aszalt Emmánuel gróf és Don Bernardo közt az örökös sakk járta.

Ez még nem volt elég a szerelmes Calistónak, a ki minden alkalmat felhasznált, hogy a leánykát láthassa. Cecilia, Giovanninak és társalgónőjének kíséretében, minden reggel ki szokott járni a bériók család jait meglátogatni, a betegeknek orvosságot, a szegényebbek közt fehéreműt osztva szét, mint egykor az anygali nő, Calisto anyja.

Elhíheti, hogy akármerre ment, Calistoval mindig találkozott; egészen megszokta már látni s bizonyos vagyok benne, hogy ha csak egyszer elmaradt volna, másnap már megkérdezte volna, hogy nem volt-e beteg?

vények elintézése tárgyában. A közös hadügyminiszterium erre vonatkozólag most az összes fegyvernemek csapattesteihez rendeltet bocsátott ki, melyben kifejti, hogy a tartalékosok fegyvergyakorlatainak ily sürű esetekben való elhalasztását egyáltalán nem látja indokoltnak, annál kevésbé, mert a véderőutasításban s az idevágó miniszteri körrendeletben az elhalasztásról szó sincsen. Azokra a tartalékos tisztokra és tisztihelyettesekre nézve, kik a fegyvergyakorlatok alatt nem felelnek meg a kívánalmaknak, a véderő utasítás értelmében a következő évi fegyvergyakorlatnak ugyanazon időszakra való behívást tartoznak a csapatparancsnokok a közös hadügyminiszteriumnak javaslatba hozni.

— **(Cigányok veszedelme.)** Jó, hogy a faluvégén tanyázó, kóborló cigány népség nem igen olvas ujságot, mert ha most megtudná, miképpen gondoskodik becses jó létéről az állam, nyilván kerekét oldana minden purdjával, cókókjával egyetemben és vándorolna kifelé ebből az országból sietve és emlegetve a devlét. A cigányok tudvalevőleg nem nagyon szeretnek érintkezni hatóságokkal, a jószágos állam pedig egyre akarólunk gondoskodni. Akar — de nem nagyon sikerül. Az állam állandó letelepedésre akarta rábírn: a cigányokat és hogy mennyire sikerült ez, bizonyíthatják a falvak kisbirái, a kiknek hetenkint más-más cigánykaravánnal gyűlik meg a bajuk a faluvégén. Az állam elrendelte a cigányok megszámlálását is, de azt hisszük, ennél megbízhatatlanabb statisztika még nem készült a világon. A legügyesebb népszámláló se tudná kiszámítani, hány cigányfamiliát irtak össze 4—5 faluban is — persze más-más nevek alatt és hányat nem irtak össze egyszer sem, mert ki tudná számon tartani a félvad, nyughatatlan, bolygó népség egy-egy családfáját? De mindezeknél

komolyabb veszedelem fenyegeti most a cigányokat: be kell oltani valamennyit, ifjút-örögét, apraját nagyját. A belügyminiszter rendelte el, mert úgy tapasztalták, hogy a cigányok között nagyon grasszál a himlő. Hát be kell őket oltani és be is fogják oltani — ha tudják. Ez a beoltás roppant sok dolgot ad majd, nem annyira a vármegyék doktorainak, mint a — pandurainak és csendőreinek. Mert soha ijedtebben nem menekült még ember, mint a cigány, a mikor látja majd, hogy jön a „Komissió“, le akarják fogni, meg akarják szurni a fekete karját és be akarják mázolni valami fufangos szerrel. Dehogy engedi meg ezt a cigány, inkább elvándorol a hetedik határba. Furcsa dolgok esnek majd meg az országos cigány-oltás alatt, az bizonyos. A tanács ma utasítást adott ki, hogy a városban vagy a környéken netán megforduló vándorcigányokat azonnal részesítsék a védhimlőoltásban. Azt hisszük, egyetlenegy cigánycsalád van csak az országban, amely szó nélkül veti magát alá a veszedelmes műtétnek és nem old kerekét: az, a melyik ott tanyázik fent Budapesten a kiállítási fau végén.

— **(Miért koccintunk.)** A Skrobay-sörház egyik törzsasztalnál azon vitakoznak, hogy ugyan miről is jó az a koccintás? Találgatják, kutatják, végre az asztal adomázióinak egyike kivágja a szentenciát:

- Én tudom, miért koccint a magyar.
- Nos miért?
- Hát csupa igazságból.

Aki életében bort ivott, azt tudja, hogy nyelve (izlése), orra (szaglása), szemei (látása) és még a feje, kezei, lábai is kapnak a borból, csak éppen a hallás van kizárva a bor

élvezetéből. Azért szokás tehát a koccintás, hogy a fülek is kapjanak a borból valamit, ha egyebet nem, hát egy kis pohárcsengést. No mert annyira senki sem volt még eddig berugva, hogy a füleibe öntse a bort a szája helyett.

Legujabb brillánt-ékszerek u. m. kar-kötők, gyűrűk, fülbevalók, haj-, mell- és nyaktűk, továbbá valódi arany, ezüst urinői órák és lánczok valamint valódiezüst és china ezüst iparművészeti tárgyak és különféle ékszerek igen dus választékban és igen mérsékelt áron kaphatók **Schönwald Imre** ékszer-gyárosnál Pécsen, Király-u. battyu épület. Kivánságra fenti czég minden-hová választékot beküld.

Művészet, irodalom.

○ A pécsi szintársulat Kaposvárott. Somogyi Károly szintársulata szombaton kezdte meg előadásait a kaposvári arénában. Meglepte a közönséget az a költséges disztítés és javítás mit Somogyi az arénán eszközöltetett. Bevezette a villanyvilágítást; a padok alját soronként bedeszakztatta, hogy a földszinti közönséget a beözönlő légvonattól megóvja; a páholyok parkányzatát diszes bórboritékkal huzatta be s ugy a szinpadon, mint a nézőtéren új disztítést alkalmazott. És így remélhető, hogy a közönség Somogyi áldozatkészségét méltányolni fogja s igazolni fogja az idén is, hogy Kaposvár a legjobb nyári állomás a Dunántul nagy és jól szervezett szintársulatok számára. Somogyira

És mily udvarias volt a társalgónő, egy életes asszonyosság irányában, kivel mindig anyanyelvén, franciául s azzal a tiszta kiejtéssel beszélt, melyet forrásánál Párizsban sajátított el! És mily jó volt az öreg Giovanni iránt! Cecilia előtt sohasem mondott egyetlen szót, mindig zenéről, tudományokról s a legártatlanabb dolgokról beszélgettek. Egyikök sem figyelt a szemek beszédjére, a gyalog-ut szélén levő virágokra, a tiszta levegőre, a derült-égre, egy szóval az olyan dolgokra, melyekből az emberi szenvedélyek legerősebbje táplálkozik.

A séták végeztével Calisto egészen a kastély előtti térségig kísértte el a hölgyeket, azután pedig megkönnyebbülve, elégedett szívvél tért vissza.

Eljött az ősz és a szüret a bizalmasságot csak növelte. A tonnyadt levelek egyre hullottak a galyakról, de a szerelmet nem fonnyasztá el: s mikor az időjárás és eső miatt a sétákat abban kellett hagyni, Calisto könyvvel mulattatta Ceciliát, vagy ártatlan beszélgetései tölté az időt: hogy az időjárás nem pusztítá e el a grófuó kis kertjét, vagy mit tudom én.

A tél csupa gyötrelem volt s Emmánuel grófnak erős meghűlést hozott, mely az ő korában nem volt minden veszély nélkül való. Akkor az ifju minden reggel és este a kastélyban volt és sohasem távozott a gróf oldala mellől, kinek fiui gonddal nyujta az orvoságot és elejétől végig olvasta a „Piemonti Ujság“-ot.

Cecilia is mindig atyja ágyánál volt és Emmánuel gróf már szinte megszokta, hogy mindkettőjüket maga mellett látta. Caselli itt, Caselli ott, a jó Caselli hozott rendet idejében, mintha ő lett volna a kastély ura.

De az egész környéken már mindenki azt gondolta, hogy ebből lassankint házasság fog kifejlődni. Emmánuel gróft sokan dicsérték érte. Ha valaki Don Bernardót kérdezte, a kinek a gróf semmit sem szólt, sem igent sem nemet nem mondott, mikor látta, hogy meny nyire szereti Calistót. Az öreg szolgának pedig nem volt joga szólani, de szive mélyéből kívánta, hogy a szép urú az ő lenge kis uradjét hámarosan nőül vegye.

Cecilia semmire sem gondolt, sem nem kívánt. Calisto nem mondott neki semmi olyasfélét s nem is volt oka lelkiismeretét megkérdezni s magát tartózkodóbbnak mutatni. Szerette Calistót a nélkül, hogy a továbbira gondolt volna s boldognak érezte magát.

De ha az ég derült volt is, fejük felett néhány fekete fellegecske kezdett a láthatáron fejtünedezni. A zivatar kitörő félben volt.

mostanában a pártolás ráfér, de meg is érdemli; mert a kanizsai szezon után, melyre eszreket fizetett rá, társulatát két hónapra szabadságot adott és ez alatt is folyton fizette színészeit, mintha csak játszottak volna. A társulat ugyanazon tagokból áll, mint a kikkel Somogyi Pécssett májusban a pótszezont befejezte. Első előadásul a „Gyerekkasszony” ment, vasárnap pedig Polgár Sándor Goldstein Számija egy csapásra meghódította a közönséget. Hétfőn a „Kaméliás hölgy”-ben Angyal Ilka mutatkozott be; ma pedig Kézdi Juliska játszik a „Nebánta virág” címszerepében.

○ **Balla a népszínháznál.** A budapesti népszínház igazgatósága a vígszínházhoz szerződött Rádhonyi Ákos helyére Balla Kálmánt, a pécsi szintársulat volt bonvivantját szerződtette. Balla Somogyi társulatától Aradra ment s az aradi szintársulat kebeléből jut most be a népszínházhoz.

Szóbeli tárgyalások a pécsi kir. törvényszéknél.

1896. augusztus hó 19. ikén.

1. Erreth Antal és fia — Goldberger János 8 $\frac{1}{2}$ óra.
2. Weichert Ferenc — Pontyos Pálné 9 óra.
3. Sipos Katalin és társa — Lederer Dávid 9 $\frac{1}{2}$ óra.
4. özv. Lukács Istvánné — Kis Gáspár János 10 óra.

Törvényszék.

§ Csirkelopásért hat évi fegyház. Megirtuk azt a végtárgyalást, melyet folyó évi február 15-én tartott a pécsi kir. törvényszék Marocsai Ferenc, viszlói születésű notórius jómadár ellen, a ki lopásért, csalásért, rablásért emberölési kísérletért volt már büntetve s a ki a jelzett időben lopás büntetéseért és kétféle emberölési kísérlet büntetése hatóság elleni erőszak miatt állt a kir. törvényszék előtt. Az eset pedig, mely a bűnök ilyen halmazatába vitte Marocsai Ferencet a következő volt: A vádlott egy szép éjszakán bemászott egy udvarra s ott csirkéket akart lopni. Az éjjeli őrk azonban észre vették, beszorították; de mikor el akarták fogni, Marocsai rájuk lőtt a nála lévő revolverből. Hanem hát nem talált s így szépen lefűlelték s a lövöldöző csirkefogó a hűvösre s onnan a kir. törvényszék elé került. A megtartott végtárgyaláson örültnek tetette magát; ez azonban nem akadályozta a bírakat abban, hogy hét évi fegyházat ne rójjanak a nyakába. Az ítélet ellen már volt esze felebbezni az elítéltnék s így került az ügy a pécsi kir. táblához, mely hat évi fegyházra szállította le a büntetést. A budapesti kir. Curia ezt helyben hagyta s azt tegnap hirdette ki a törvényszék az elítélte előtt, kit most hat évi fegyházbüntetése kiállása végett elvisznek a soproni fegyházba.

TÁVIRATOK.

— **A király születésnapja.** (A „P. F.” ered. táv.) A Mátyástemplomban a hercegprimás ma reggel 9 órakor nagy misét mondott, melyen Bánffy b., Perczel, Darányi, Jozipovich miniszterek, számos mágnás és képviselő volt jelen. A dunai monitorokról tegnap este pompás tűzijátékot produkáltak, a kiállítási korzót terület szintén pazarul ki volt világítva. Ma reggel a Vérmezőn nagy csapatszeme

volt tábori misével. — Bécsben a Szent István templomban volt a mise, melyen a közös- és osztrák miniszterek, nagykövetek, diplomácia voltak jelen. A misét Gruscha bécsi biboros celebrálta. — A berlini magyar egyesület bankettjén Szógyény nagykövet a német császárt, dr. Kohut királyunkat köszöntötte fel.

— **A cár utazása.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bécsből a cári pár Kiebbe utazik, ahol szept. harmadikáig marad. Innen három napra, szept. ötödikétől hetedikéig Boroszlóba utaznak. Boroszlóba Berlinbe mennek, ahol 9 napig fognak időzni. Balmoralban tizenegy napot töltenek, Párisban pedig valószínűleg október ötödikétől hetedikéig maradnak. Mielőtt Pétervárra visazautaznának, Darmstadtban négy hétig fognak tartózkodni. A cárt Bécsbe, Boroszlóba és Párisba Lobanov herceg kíséri el. A cári pár csütörtökön, aug. 27-én délelőtt fél 11 órakor érkezik Bécsbe. A pályaudvarban a király, a királyné, az összes Bécsben időző kir. hercegek és hercegnők meg fognak jelenni.

— **Elsikkasztott állami pénzek.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A szerb kincstárnak különben is szerény jövedelmeit sikkasztók dezsmálták meg. Egy belgrádi távirat szerint ugyanis a hadügyminiszteriumban nagy sikkasztást fedeztek föl s Francsovic hadügyminiszter e miatt akar lemondani állásáról.

— **Az orosz trónörökös eljegyzése.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A nápolyi herceg inkognitó Cettinjébe érkezett és a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta. A trónörökös Daniló herceg palotájába szállt, a honnan a fejedelmi palotába ment. Itt Miklós fejedelem és a fejedelemasszony fogadta a nápolyi herceget. Este családi ebéd volt, mely alkalommal népies dalokat és táncokat adtak elő.

NYILT-TÉR)

Az Ágnes forrás tekintetes kezelés-gének

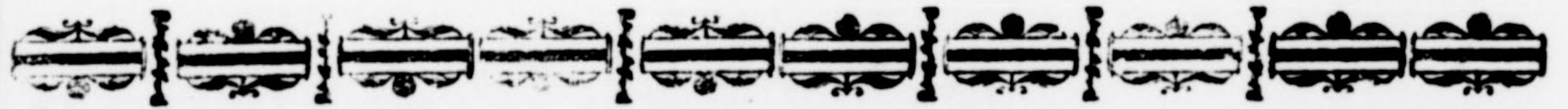
M o h á n.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolerajárvány alatt mohai Ágnes forrását kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy, mint több savanyúvizek nagy része, korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatom, hogy nemcsak hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

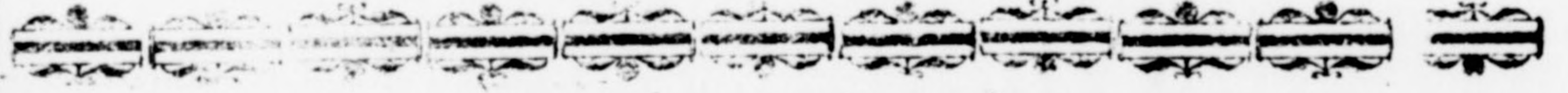
Dr. Glaser Marcell
orvostudor, Budapest.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a szerk.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

Tarcsa gyógyfürdő VASMEGYÉBEN.

Glaubersó-tartalmu szénsavdus vasforrások.

A legújabb módszerek szerint berendezett pezsgő és ásványviz, valamint vasláp-fürdők. Kellemes, hűvös égalj; a kényelem minden igényeinek megfelelő olcsó lakások; a múlt évben épült új „Gyógyudvar” 60 szobával ez évben meg nyílik, villamvilágítás, 2 jó vendéglő, gyógyszerár, naponta kétszer zene; szép kirándulások. A női szervek bantalmi, sápkór, vérszegénység, továbbá a légzési és emésztési szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Megnyitott május 24-én.

A megnyitástól junius 15-ig és augusztus 15-től szeptember 25-ig tetemesen olcsóbb árak. Felvilágosítással szolgál és kívánatra prospektust küld a fürdőigazgatóság. Állandó fürdőorvos Dr. Rhorer Aladár t. m. főorvos. **Tarcsai Károlyforrás** különösen mint óvszer járvány esetén ivóvízzel ajánlható. **Főraktár Budapest** Takáts Lajosnál, **Kossuth Lajos-utca**. Megrendelések oly városokból, hol külön raktár nem létezik, a fürdőigazgatósághoz Tarcsára intézendők. **Posta- és távirat-állomás helyben. Vasúti állomás Felső-Eőr, a Szombathely—Pinkafői vonalon.** honnan a 30 percre (56 klm.) fekvő fürdőbe a közlekedést kényelmes bér- és társaskocsik (omnibuszok) tartják fenn; egy négyülékes bérkocsi ára 2 frt 25 kr., társaskocsin egy hely 40 kr.

TAIZS JÓZSEF

Pécsett,

Mária-utca 1. szám a királyi tábla átellenében.

Könyvnyomda, könyvkötészet, nyomtatványraktár, papirkereskedés.

Ajánlja a kor igényeinek megfelelő berendezésü

könyvnyomdáját

nagyobb művek, folyóiratok, körlevelek, számlák, falragaszok, meghívók, tánczrendek, hivatalos és gazdasági táblázatok, részvények, alapszabályok, névjegyek, stb. stb. elkészítésére.

könyvkötészete

fel van szerelve papirmetsző, sodronyfüző, perforirozó, számozó, aranyozó stb. géppel, melyek segélyével a legegyszerűbbtől a legdiszesebb munkáig minden elkészíthető.

Nyomtatvány raktárából

körjegyzői, papi és ügyvédi nyomtatványok jó papiron olcsó árért kaphatók.

Papirkereskedésében

nagy választékban kaphatók fogalmi, színes és fehér író papírok, különböző súlyban és minőségben; itató papírok, levélpapírok dobozokban, író tollak, tollnyelek, különböző színű tinták, gummi arabicumok, fehéreneműt jelző tinták, kaucsuk bélyegző tinták, pecsétviaszok stb. stb. eféle czikkek, olcsó áron.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.